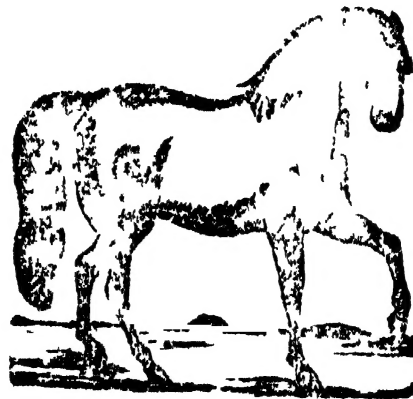

પ્રેમ-સુંદરની વારતા.

દો. રો.

પ્રેમ તણું પ્રતિમિત્ર આ, વાગી થાઓ મગન,
દેખો પ્રીતિ મિત્ર આ, પ્રેમ સુંદરનું મન

જાપાની પ્રગટ કરનાર

બુકસેલર મુલચંદ નાનચંદ ભાવનગરી

મુંમધ

શાંતિ સુધાકર 'પ્રેમ.'

સંવત ૧૯૬૦

સને ૧૯૦૪

દીપ્ત ૩૧૦ ૦-૧-૦

પ્યારી સુંદરને બાઈસીકલ પર નશાડી જનાર પ્રેમચંદની રસીલી નવીન વારતા.

પ્રથમ વખાણ પરમેશ્વરના કે જોજો આ સરવે સંસારમાં આ
નેક તરેહની વસ્તુઓ ઉત્પન્ન કરી છે

સુરત શહેરમાં એક હીરાચંદ કરીને મોટા શેઠીઓ હતો કે જે
મની મુબારક, ચીન, કલકત્તા, રગુન, સીયામ, નાતાલ, મોરીસ વી
જેરે તમામ બધેરો ઉપર મોટી પેડીઓ હતી અને ૩૯૯ તો આગ
બોટો ચાલતી અને ઘરની ૫૦ તો મલો હતી અને અપાર પછસો
હતો એક દીવસે શેઠ પોતાની પેડી ઉપર હીસાબ તપાસતા હતા
એવામાં એક ગુમાસ્તાએ શેઠને ખબર આપી કે તમારે ઘેર શેઠાણીને
૪૨ કપાથી પુત્ર અવતર્યો છે આ ખબર સાંભળતાની સાથેજ શેઠ
તો અપાર ખુશી થઇ ગયા હીસાબ તપાસવો બંધ કરીને પોતાના
નામ પ્રમાણે હજારો રૂપીઆની દોલત ભોટોને ખનામમાં આપવા લા
ગ્યા શેઠને ઘેર હોકરો થયાની ખબર સાંભળી વાળ વાલા તો
આવાલા નગરમાં ભાટ ભવઇયા રંડી ગવઈયા હીજડા ભાંડ બ્રાહ્મણ
વીજેરે શેઠરે !! તમામ માગણુ વરણુ શેઠને ઘેર ભેગી થઇ અને તે
દહાડે મોકળા હાથ કરીને એટલી તો દોલત માગણુ ભોટોને લુટવી
દીધી કે આ વાત સાંભળી સુરતનો નવાબ પણ સરમાઇ ગયો પછી
જોશીઓએ આવી જન્મ પતરીકા ભખીને તે હોકરાનું પ્રેમચંદ
નામ રાખ્યું પ્રેમચંદના પોતાના પાંડાડે મોટા થવા માગ્યા અ
ને પોતાની ૧૭ વગસની

૧૬ અને વીલાયતની એલ. એલ.

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગવર્નાર્ કાપીરાશિય વિભાગ]

અનુક્રમાક C ૦૨ વર્ણક

પુસ્તકનુ નામ પ્રોજ-૨૭૬૨ની વાત્તા

વિગ્ધ ૬૦૩

ખી ની પરીક્ષામાં પાસ થઇ સુરત તાપી નદીને કીનારે પોતાના
આપના બાલિકા બગીચાના બંગલામાં રહી પોતે સોખીન હોવાથી
બંગલીશ તથા દેશી ગાયનોમાં હોશીયાર થઇ શીડલ, ગીતાર, કોન
શરટીના એકાડીયન, હારમોનીયમ, પ્યાના, તબલા સીતાર વીગેરેમ
ઉસ્તાદ બન્યા હીકેટમાં મોટા માસ્તર કહેવાઇ મુંબઇ પુના વીગેરેમ
મોટી મોટી મેચો જીત્યા, એવામાં પોતાના પીતાશ્રી હીરાચંદ શેઠ
સ્વર્ગવાસી થવાથી તેમના પાછળ ૨૧ વાર નાત જમાડી તથા તરા
જુવાર તમામ શેહેરની અદારે વરણના લોકોને જમાડી મોકુ નામક
કરમું કારજ થયા બાદ એક મોટી મીટીંગ મળી તેમાં તમામ શેહેરન
સદસ્યહસ્તીએ તથા યુરોપીયન અને દેશી ઓશીસરોએ ભાગ લેઇ
મેહેરબાન કલેક્ટર સાહેબે મરહુમ શેઠ હીરાચંદની સરવે મીલકતના
વારસ બનાવી પ્રેમચંદ શેઠને સંધળો અધીકાર સોંપ્યો.

સભા બરખાસ્ત થઈ બધા પોતપોતાને ઘેર ગયા પ્રેમચંદ શેઠ
પોતાનો તમામ કારોબાર મોટા મુનીમ નેમચંદને સોંપી પોતે તો
તેજ પોતાના બંગલામાં રહેવાનું નક્કી કર્યું શેઠની માતૃશ્રીએ પ્રેમ
ચંદને પરણાવવાની તક્યારી કે એટલે પ્રેમચંદે તરત પોતાની
માતૃશ્રીને કાગળ લખી ખબર આપી કે મેં વીસ વરસની ઉંમર અ-
દર પરણવું નહીં એમ નેમ લીધો છે માટે હાલ કાંઈ ખટપટ કરશે
નહીં મારી વીસ વરસની ઉંમર થયા બાદ થઈ રહેશે.

આ સંજીવની હરકોટ શેઠાણી પણ ચુપ થઇ ગયા પ્રેમચંદ શેઠ
ને બાઇસીકલનો સોખ લાગવાથી કલકત્તાના વાહા પ્રધર્સ કમ્પનીન
ટેલીગ્રામથી ખબર આપી રૂપિયા બે હજારની એક બાઈસીકલ મ
ગાવી તે ઉપર બેસી સાજ સવાર સુરત જેવા રંગીલા શેહેરમાં ૫

રવાનો નીચમ રાખ્યો એક દીવસનો સમય એવો બન્યો કે સવારના પ્રેમચંદ શેઠનું બપકાબંધ બાઈસીકલ ઉપર બેસીને મીનાસની વાડી આગળથી નીકળવું અને વાડીમાં રહેલી કરતુરચંદ શેઠની પુત્રી મણીગવરીનું આશક થઈ પોતાની દાસી સાથે ચીઠી લખીને પ્રેમચંદને તેડી પોતાને લાગેલા મોહની હકીકત જાહેર કરી અને મણીગવરીના ચંદ્રમુખની મીઠી વાણી સામળી પ્રેમચંદ પણ બેલાન થઈ ગયો એક કલાક સુધી વાડીના બગલામાં ઉભા રહી ખુબ વાતો કરી પછી પ્રેમચંદ રજા લેઈ પોતાને બગલે ગયા પણ એન પડે નહી પછી તો પ્રેમચંદ શેઠ સાગ્ર સવાર મણીગવરી પાસે જવા લાગ્યા તે વખતની સંઘળા શેઠેરમાં ચરચા ફેલાઈ એટલે કરતુરચંદ શેઠે વાડીની દુરવાજા ઉપર મોટા મોટા ભઈયા નોકર રાખ્યા ને તેમને તાકીદ આપી કે કોઈ પણ વાડીમાં જવા પામે નહી એટલે ભાઈવતજી તો મોટી મોટી ડાંગો ઝાઝીને બેઠા કે, અબ કહું સુસર આવતહે તેહે કા દેખાઈત એટલે પછી તો પ્રેમચંદ શેઠનું જવું બધ થયું અને આ તરફ મણીગવરી પણ ગભરાઈ.

એક દીવસે મધરાતે પ્રેમચંદ શેઠ ઓચીતા જાગી ઉઠ્યા અને બાઈસીકલ ઉપર સવાર થઈ વાડીને જાપે પેહેરે ભરનાર ચારે ભઈયાને હજાર હજાર રૂપીયાની નોટો લાચ આપી બંગલામાં દાખલ થઈ જુએ છે કે વીજલ્લી લેમ્પ સલગી રહ્યો છે અને છત્રીપ ભંગ ઉપર ચત્તી યઈને મણીગવરી શણગાર સજી નીંદ્રાને વશ થઈ સૂતી છે એવામાં મણીગવરી ઉઘમાં આવે સ્વપ્ન જુએ છે કે જાણી પાતે કોઈ બગીચાના સેલ કરવા ગઈ છે ને તેનો નાહાનો ભાઈ ચમનલાલ તેનો હાથ ઝાલીને ખેંચે છે એટલામાં ઇશકમાં ચકચુર

અનેલા પ્રેમચંદે જમના જોરસામાં ઉભરાઇ જઇ જોખન છુટવાની
 આશાથી મણીગવરીને હાથ ઝાલ્યો અને મણીગવરી સ્વપ્નાને વશ
 થયેલી હોવાથી પોતાને ભાઇ જાણી ઉંઘમાં કહેવા લાગી હે ભાઇ
 જવા દે હે ભાઇ રહેવાદે આ વાત સામળતાની સાથેજ પ્રેમચંદ
 શરમાઇને પલંગ હેઠો જઇને ઉભો રહ્યો પછી મણીગવરી જાગી
 ઉઠી ને પ્રેમચંદને ઝાળખીને ગળે વળગી પડી ત્યારે પ્રેમચંદ બો-
 લ્યો મારી પ્યારી બેન શુ કહો છો મણીગવરી આ સામળા બોલી
 કે હે મારા પ્રાણુ પ્યારા દુખ હરનારા આ શું વેણુ વહોછો મારા
 મનની કેમ હોરા તોડો છો હું દુસ્ત નીશીને વશ થઈ સ્વપ્નામાં જ
 ભૂ મારા ચીમનલાલ ભાઈએ હાથ ઝાલ્યો હોય તેમ જાણી મારા
 મુખથી ચીમનલાલને સાંધને વેણુ નીકળી ગયો તેમા તમે કેમ
 આ દાશીપર કોપાયમાન થઇ રંગમાં ભંગ પાડો છો. આ સામળા
 પ્રેમચંદ બોલ્યો. મણીગવરી ખરા મા બાપના દીકરાતુ એજ ધરમ
 છે કે જે મુખમાંથી વેણુ નીકળે તેને પાળવો તારા મોમાંથી ભાઈને
 વેણુ નીકળ્યો એટલે હુ તારો ખરો ભાઇ થઇ ચુક્યો અને તું મારી
 મા જાણી બેન કરતા પણ અધીક પ્યારી બેન છે હવે મનની
 મનમાં રહી બીજી કાંઈ હવે આશા રાખીશ નહી ખરા મનથી અને
 પાક દાનતથી તુ મારા પર હેત રાખ હું તારા શોભાયમાન મુખડાને
 આશક છુ બીજી કાંઈ પણ વાતની હવે હું દરકાર રાખતો નથી-
 એમ વાત કરતા સવાર પડી ગઇ એટલે પ્રેમચંદે કસ્તુરચંદ શેઠને
 વાડીમાં બોલાવી પોતાની હકીગતથી જાહેર કરી કસ્તુરચંદને બો-
 ટા વેહેમ દુર કરી મણીગવરીને બેન કહી બોલાવી આ વાતથી ખુ-
 શી થઇ કસ્તુરચંદે પ્રેમચંદને મણીગવરી સાથે મળવાનો એકદમ
 ફલિત આરડર આપી દીધો થોડાક દિવસ પછી હેરાબાહના ની

જામ સરકારને ગ્રાન્ટ કમાન્ડર સ્ટાર ઓફ ધી ઇન્ડિયાનો ચાન્સ
લવાનો હોવાથી મુંબઈમા મોટું સંમરસ્તાન ભરાયુ અને તમામ ઇ
ન્ડિયાના રાજા, નવાબો, અવરનરો તથા વોઇસરોય ઓફ ઇન્ડિયા પણ
મુંબઈમા પધારયા તેમા આમંત્રણ થવાથી પ્રેમચંદ શેઠ પણ મણી
ગવરીની પાસે રજા લેઈ મુંબઈ ગયા અને બોરીબંદર ઉપર રોજ
નો એક હજાર રૂપિયા ભાડાનો બંગલો લેધને રહ્યા.

અહીં પ્રેમચંદ શેઠ દરરોજ સાજના રખરના બુટ રેશમી રટે,
કીંગ, કીમતી કાટ, પાટલુન, વેસકોટ, ખમીશ પેહેરી સ્વેરાતને,
કંઠો શીરાની વીટી સોનાની હેન્ડ વોચ પથરના ચસમા લગાડી મા
થાપરના વાળોને ઇગરેજ ફેસીનના ઓળી બે હજાર રૂપિયાની જ
રદોરી ટોપી માથે વાકી ગુફી કલકતા વાછા અધરસ કમ્પનીની
બાઈસીકલ કે જેના અંદર બેટરીના જોરથી મેજીકલ રશીગ બોક્સ
મા ઇગરેજ ટ્યુવીન વાગી રહ્યો છે વીજલીની લેમ્પ સલગી રહી
છે તેના ઉપર સવાર થઈ પ્રવા નીકલે તે વખતે તમામ મુંબઈના
લોકો પ્રેમચંદને જોવા આતુર બની રહે

મુંબઈના શેઠ પદમગીની પુત્રી સુદર કે જે ફેમેલી ટ્રેનીંગ
કોલેજમા અભ્યાસ કરવા શાં ચોપાટીપર દરીયા કીનારે બંગલામા
રહેતી હતી તે દરરોજ સાજના હવા ખાવા પોતાના બંગલા ઉપર
બેસીને પ્રેમચંદ શેઠને બાઈસીકલ ઉપર જોધને મોહીત થઈ. પ્રેમ
ચંદના ચંદ્રમુખી બાણે સુદરના કાલજને હેદન કરી દુખ દરીયે
ગોતા ખાતી કરી પણ સુદરે હીમત રાખી એક રમાલ ભરતર કા
મનો ભરી તેના ઉપર એક દુવો લખ્યો.

દોહોરો

ધણા દીનથી દીન દાશી તમારી, તમારા વિયોગે રહે દુખ ભારી,
હવે વાચી મિઠી લખેલી રમાલે, વેહેલા ઉઠી આવજો નાથ કાલે

સુંદરે રમાલ તૃપ્યાર કરી રોજના નીચમસર અંગલાની બા
રીમા આવીને ઉભી રહી અને પરમેચંદ પણુ રોજના ધારા પ્રમાણે
બાધસીકલ દોડાવતા ચોપાટીની સડકે અંગલાની નીચેથી નીકળ્યા
ઝોટલે રમાલની દડી કરી સુંદરે પરમેચંદનો છાતી ઉપર મારી તે
થી પરમેચંદે તરત ઉંચી નજર કરી સુંદરને જોઈ અને સુંદરે હ
સ્તે મોહોડે પરમેચંદને આખની ઈસારત મારી. સુંદરના જોખનની
ખુખી જોઈ પરમેચંદ ઘેલા થઈ ગયા પરંતુ બાધસીકલપરથી ઉઠા
વી દોહોરો વાચી રમાલ ખીશામા રાખી અંગલામા જવાનાં ધણાં
પ્રાણ માર્યા પણુ પદમસી શેઠના રાખેલા કાખની પઠાણુ પેહુરેગી
રોજે પરમેચંદને અંગલાના કમપાકિન્ડમા જવા દીધા નહી, પરમે
ચંદે ધણીએ લાય દેવા માડી તોપણુ કાખથીયો સમજ્યા નહી તેથી
પરમેચંદ તો લાયાર થઈ બાધસીકલને હાથે ચલાવી પોતાના બે
રીઅંદરના બગલામા આવ્યા અને એકદમ સૂગતમા અરજન્ટ ટેલી
ગ્રામ મણીગવરી ઉપર કર્યો તેનો અંદર નીચે મુજબ લખ્યું.

From

To

Bombay Bombandai

Surat Vadi of Minas

Your Brother

Dear Sister

Premchand Hirachad

Manigavri

My Dear Sister Manigavri Come Here By

First Train Because I Am Very Sick.

Signature

Premchand Hirachad.

મણીગવરીને પ્રેમચંદને તાર મલવાથી એકક્રમ ખારસો રૂપી આ ખરચી રૂપેસીયલ ટરેઈન તબયાર કરાવી મુંબઈ જઈ પરેમચંદને મળી પરેમચંદે પોતાની હાલિકલ મણીગવરીને જાહેર કરી પછી મણીગવરીએ સુંદર સાથે બેનપણી બાધી પોતે સુંદરને બંગલે જવા લાગી અને સુંદર મણીગવરીને મળવા પરેમચંદને બંગલે આવવા લાગી અને પરેમચંદની અને સુંદરની એક બીજામાં હસ્તે મુખડે મીઠી મીઠી વાતો થવા લાગી એક દીવસે એવું બન્યું કે મણીગવરી ના બાપનો સુરતથી કાગળ આવ્યો એટલે તે રાતની મેલમાં સુરત તરફ આવવા ઉપડી ને તેના લુગડા બેગો સુંદરનો પરેમચંદને આપેલો રૂમાલ પણ બંધાઈ ગયો વલસાડ સ્ટેશને લુગડાની પોટલી ખોલતા તે રૂમાલ અંદરથી નીકળ્યો એટલે મણીગવરી તેને હાથમાં લેધને બેઠી સુરતના સ્ટેશને પોતે ડ્રસ્ટકલાસ રીઝર્વડ કંપાર્ટમેન્ટ માંથી નીચે ડ્રસ્ટ ફોમ ઉપર ઉતરી એટલામાં અમદાવાદના શેઠ મોતીચંદના પુત્ર વેલચંદ કે જે રંગ રૂપમાં આખા અમદાવાદ શેહેરમાં એકકા ગણાતા હતા તેઓ સેલ કરવા સુરત આવેલા ને સુરત શેહેર જોઈ મુંબઈ જવા સારું સ્ટેશનપર આવેલા તેના ઉપર આ શક થઈ મણીગવરીએ તે રૂમાલ વેલચંદ શેઠને હસ્તે મોઢે માથાપર ઝોઢાડી દઈ પોતાની બગીમાં બેસી મીનાસની વાડી તરફ રવાને થઈ અને વેલચંદ શેઠ અપમેલ ટરેઈનમાં સ્વાર થઈ મુંબઈ તરફ રવાને થયા.

આ તરફ જુ બન્યું કે સુંદર મણીગવરીને મલવા પરેમચંદના બંગલામાં દાખલ થઈ ને ટેબલ ઉપર પરેમચંદને એન્ટ વાચતો જોઈને બોલી મારી બેનપણી મણીગવરી કયા છે આ વેલુ સાં જલતાની સાથેજ પરેમચંદે તો તરત એન્ટ હાથમાંથી ટેબલપર મુ

ના દેહ ખુરશીપરથી ઉભા ૫૭ સુંદરનો હાથ ઝાલી છત્રી પલંગપર
 લેઈ જઈ પરેમ રસ ચાખવાની તાઢ્યારી કરે છે કે સુંદરે કહ્યું
 કે મારા હાથનો બનાવેલો રમાલ ક્યાં છે તે લાવ પરેમચંદે ત
 મામ બંગલો દુહુડી કાડ્યો પણ રમાલનો પતો નહીં લાગવાથી
 દીલગીર થઈને ઉભો રહ્યો સુંદર એકદમ ગુરસે થઈને બોલી
 કે તે મારો રમાલ તે કોઈ તારી રખાતને આપી દીધો હશે અરે
 પૂરખ જતીનો શુ ભરોસો એક છોડી બીજી કરે બીજી છોડી
 ત્રીજી કરે માટે મારો રમાલ જ્યાં સુધી તું નહીં બતાવશે ત્યાં
 સુધી મારા શરીરને તારો હાથ પણ અડવા દધશ નહીં અને જો
 મને અડશે તો હું આતમઘાત કરીને મરીશ અને તારા માથે
 ખુનનો ચારજ આવશે એટલે ઇનડીયન પીનલ કોડની ૩૦૨ ક
 લમ મુજબ ગુનેગાર ઠરી શાસીને માથડે તુ લટકી જાશે માટે
 બસ હવે મને તારા બંગલાપરથી જવાદે એમ કહી ગુસામાંને ગુ
 સામાં સુંદર પોતાને બંગલે જતી રહી આ તગ્ધ પરેમચંદ શેઠ
 તો સુધ યુધ બુઝી જઈ માદા થઈને પડ્યા શેઠના નોકરોએ
 જણ્યું કે શેઠ માદા પડ્યા છે, એટલે મોટા મોટા ડાક્ટરો જવાકે
 સીવીલ સરજન અને ચીફ મેડીકલ ઓફીસરોને તેડવા લાગ્યા
 ડાક્ટરો પરેમચંદ શેઠની નાડ જોઈ જોઈને દવાના સીસા ભરવા
 લાગ્યા અને પોતાના પોષ્ટો તર કગવા માડ્યા પણ પરેમચંદને
 તો સુંદરના પછાડી જીવજ ઘેલો થઈ ગયો ના રાતે નદ્રા આવે
 ના દહાડે ચેન પડે મનની વાત કોને કરે મનમાં જ મુજબ ને મરે.

વેલચંદ શેઠ એક દીવસે કાપડ મારહીટમાં મેવો ખરીદવા
 ગયા ત્યાં આગળ તેમની પાસેથી મણીગવરીનો આપેલો રમાલ પડી
 ગયો તે એક યુગોપીયન ગોરા કોનસ્ટેબલને મળ્યો તેણે ગવરમેન્ટ

કાન્સી લમાં રજુ કર્યો ત્યાથી પંદર દીવસની મુદતના જાહેર નામા કાઢી શેહેરના દરેક લતા ઉપર ચોડવામા આવ્યા.

જાહેર ખખર.

મુંબઈના મરવે લોકોને ખખર આપવામા આવે છે કે એક રમાલ જરીનો લગેલો તેના ઉપર દુવો લખેલો યુરોપીયન ગોર, કોનસ્ટેબલ મીં જોનસ્ટેપ્સર સાહેબને મલમથી તેણે ગવરમેન્ટ કાઉન્સીલમા રજુ કરેલો છે માટે જે કાઢ તેનો ખરા ઘણી તરી કે હક ધરાવતો હોય તો દીવસ પંદરની મુદતમા જોમખે ગવરમેન્ટ, કાઉન્સીલમા સીબીટી કરી આપી લેઈ જવો મુદત વીતે હકદ રનો હક રદ કરી જાહેર લીલામથી તે રમાલ હરાજ કરી તેના નાણા મરકારી તીજોમા જમે કરવામા આવશે.

પંદર દીવસ વીતી ગયા પણ આ જાહેર નામાની ખાતની ન વેલચદ શેઠને ખખર પડી ના પરેમચંદ શેઠને ખખર પડી જે દીવસે તે રમાલ લીલામ થવાની મુદત હોવાથી જીલ્લાના મેદાનમા વીલમન હોટલ નજીક તે રમાલ લીલામ થવા લાગ્યો એટલામા વેલચદ શેઠ દૂરવા નીકળેલા તો તે પણ ત્યા આવીને રમાલ આ જામીને હિમા રચ્યા અને પરેમચદ શેઠના એક નોકરે પરેમચંદને ખખર કરી કે આજે એક રમાલ લીલામ થાય છે તે જોવા તમામ મુંબઈના લોક ભેગા થયા છે. આ વાત સાંભળતાની સાં થેજ પરેમચદ શેઠ તો માદગી માદગી સરને બુની જઈ તરત ખાઈસોકનપર રસાર થઈ ત્યા જઈ રમાલ ઓલખી હિમા રચ્યા આ તરફથી વેલચંદ શેઠ વધેછે ને આ તરફથી પરેમચંદ શેઠ વધેછે એમ કરતા કરતા પરેમચંદ શેઠ બે લાખ રૂપીઆમા તે

શમાલ લીધો જેથી તમામ મુંબઈના લોક અનન્ય થઈ ગયા પછી પરેમચંદે પોતાને બંગલે આવી અગાસી ઉપર જઈ પતંગ ઉપર લખ્યું કે પ્રાણુધારી સુંદરને માલમ થાય કે તારો ખોવા એલો શમાલ જડ્યો છે માટે મેહુરબાની કરી મારે બંગલે પધારી તારા ચંદ્રમુખના દરશનનો લાભ આપી આભારી થરવા કૃપાવંત થસો પછી પતંગ ચડાવી સુંદરના બંગલાની અગાશીમા ગોત ખવાડી એટલે સુંદરે પતંગ ઉપર લખેલી ખીના વાંચી જવાબ લખ્યો કે એ પતંગની સાથેજ તે શમાલ પાછો મને પોહોચાડો તોજ મારા મનને ખાતરી થાશે અને હું ખચીત તમારે બંગલે આવીસ એમ લખી સુંદરે પતંગ હવામાં છોડી દીધો ને પરેમચંદે પાછો ખેંચી લેઈ તે ઉપર સુંદરે લખેલી ખીના વાંચી શમાલ બાધી પ્રીતે પેલો પતંગ ચડાવ્યો ને જેવી સુંદરના બંગલાની અગાસીમા ગોત ખવાડવા જાએ છે કે સમળીએ ઉડતા ઉડતા તે શમાલને જડપ મારોને લેઈ ગઈ આ વાત જોઈ પરેમચંદ પાછો ઘેલો ખની પલંગ ઉપર આવી સુતો અને સુંદરને પતંગ મારતો શમાલ નહી મલવાથી તેણે જાણ્યું કે પરેમચંદે મને ઠગવા પતંગ ઉપર ખોટી ખીના લખી હતી.

પછી એમ થયું કે—

ધી ખોમએ સ્ટીમ નેવીગસન કંપનીની ઇસ્ટીમર નામે લીઝર વીલાયતથી મુંબાઈ આવી પહોંચી તેમા કલકત્તાના બાબુ કીસોરી લાલ ના માથાપર તે શમાલ સમળીના પળખાથી જઈ પડ્યો કે તરતજ તે બાબુએ શમાલ જોઈ ખુશી થઈ ખીસામા મુકી સ્ટીમરપરથી કાઠે ઉતરી પાલવા બંદરની હોટલમાં મુકામ કર્યો આ વાતની ખબર પરેમચંદે શેઠને પડી તેથી તેઓએ સોનેરી

ટોલીન ચાલાળીથી દાદા રમજનખાનને પચાસ હજાર રૂપીઆ આપીને
 રૂમાલ મંગાવ્યો તેથી બાપુએ પોલીસમા પ્રીયાદ કર
 વાથી પોલીસે બાતમી મેળવી પરેમચંદની જડતી લેઈ તે રૂમ
 લના મુદદા માલ સાથે માજીસ્ટ્રેટ આગળ રજુ કર્યો કેશ
 ચાલતા ૪૧૧ કલમ પ્રમાણે પરેમચંદશેઠને છો માસની સખત મ
 જુરો સાથે સજા કરી રૂમાલ બાપુ હીસોરી લાલને આપ્યો આ
 વાતની પરેમચંદના મામા લક્ષ્મીચંદને ખબર પડવાથી બે જોર
 ખેરોસટરોનો મારપ્રત હાથ કોરટમાં અપીલ કરી ત્યા નામદાર
 જડજોએ પરેમચંદ શેઠને નીરદોષ ઠેરાવી સજા માફ કરી છોડી
 દેઈ રૂમાલ પરેમચંદને સોંપ્યો અને બાપુ હીસોરીલાલને ખોટી
 પ્રીઆદના સખંધમા સેકમન કાઢી કેશ ચલાવી ખારમાસની સ
 ખત મજુરી સાથે સજા કરી પરેમચંદ નેવા નેલમાથી છુટ્યા
 તેવા ત્રીચાર કરવા લાગ્યા કે હવે આપણે મુજર્હ સુરત નેવા
 શેહેરો તજ સાધુ બની ખીજે દેશ નીઃળી જવું એમ ધારી એક
 ચીઠીમા પોતાની તમામ હકીકત લખી રૂમાલમા વીટી સુદરના
 બગલામા નાખી વડોદરા તરફ પરેમચંદ સાધુને વેસે રવાને થયો

પરેમચંદ વડોદરે આવી સરવે સાધુઓ ભેગો મંદીરમા બેઠો
 ત્યા સરસુખા સાહેબ દરશન કરવા આવ્યા તેમની નજર પરેમચંદ
 ઉપર પડવાથી તેને પોતાને ઘેર તેડી જઈ તમામ વાત પુછી વા
 કેશ થઈ પોતાના પેટે દીકરો નહી હોવાથી દીકરા તરીકે રાખ્યો
 થોડાક દિવસમા પરેમચંદમાઠ સરવે વાત જુસ્મી ગયા અને પાછો
 થાટ બદલી બાઇસીકલ ઉપર તમામ વડોદરા સેહેરમાં ફરવ
 લાગ્યા સુંદરને હાથ પેલો રૂમાલ અને ચીઠી જવાથી પોતાનો
 રૂમાલ એલખી ચીઠી માહેની હકીકત વાચી પરેમચંદના ઇશ

કર્મા જે લાન થઈ દરરોજ હાય પરેમ હાય પરેમ કરીને રડતી હતી એવામા પુનાવાલા શેઠ રતનચંદનો છોકરો નગીનદાસ કે જેણે સુંદર ઉપર આશક થઈ કુટણીને લગાડી રાખી હતી તે કુટણીએ પરેમચંદ સાથે મેળવવાની લાલચ બતાવી સુંદરને નગીનદાસને સોંપી એટલે નગીનદાસે સુંદરને એક પેટીમાં પુરી તાલો મારી પોતે વડોદરાની ટીકીટ લેઈ આન્ટરોડ સ્ટેશનથી ગાડીમા બેઠી અને તે પેટીનો લગેજ પારસલ બતાવી બરેકમા મુકી વડોદરા સ્ટેશને નગીનદાસ ગાડીમાથી ઉતરી પેટી લેવા ગયો ત્યાં કર્ટમ ઇન્સ્પેક્ટર મીસ્તર એડવીન સાહેબે કહ્યું આ પેટી ખોલીને બતાવો તે વાસ ધણી તકરાર થઈ આખર નગીનદાસને પેટી ખોલી લના પડી અદરથી સુંદર નાકળી તેને જેઈ મીસ્તર એડવીન સહુ આશક થઈ ગયા અને સોગતખાઈ બેઠાક જો આ બધરી મને નહીં મળશે તો હું ગોલી ખાઈને મરી જઈશ એવામા સુંદરની જેમ્દ નામના શેઠ સાથે સગાઈ થઈ હતી તેમણે સુંદર નારી ગયાના બખર સામળી મુબઈથી અમદાવાદ તપાસ કરવા જતા હતા તે પણ વડોદરે ઉતરી પડ્યા અને સુંદરને બોલખી કહેવા લાગ્યા કે એ મારી બધરી છે હવેસુંદર, નગીનદાસ, જેમ્દ સેઠ, અને મી એડવીન કર્ટમ પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટર વચ્ચે મોટેઝ ગડો પડ્યો જેના બખર માહારાજને પડતા તરત બધાને સરકારી મેહેલપર તેડાવી પુછ પરછ કરવા માડી છેલ્લે દરજે માહારાજએ મી. એડવીન સાહેબને હુકમ કર્યો કે તમે એ સુંદરને ખુશીથી તમારે બગલે લેઈ જઈ તમારી મડમ તરીકે રાખો મહારાજની આ વાત સામળી જેવો મી. એડવીન સુંદરને પકડવા જાએ છે કે સુંદરે વીચર્યું કે મારી પાછળ ખરાબ થઈ જનાર પરે

(૧૪)

મચંદને નહી વરતા હું આ એક ખ્રીસ્તીયનને તાજે થઈશ તેની કરતા મરવુ એહેતર છે એમ ધારી સરકારી મહેલના પાચમા માલાની ખારીએથી મરી જવા ખાતર તેનું નીચે પડવું અને એવામા બાઈસીકલ ઉપર ધરવા નીકળેલા પરેમચંદનું તે રસ્તેથી જખુ અને બારોએથી મરી જવા કુદીપડેલી સુંદરને ઓળખી લેઈ મોકલુ હયું કરી હાથ પોહેળા કરી પગથી બાઈસીકલ ખુબ દબાવીને દોડાવી પડતી સુંદરને બાઈશીકલ ઉપર બેઠા બેઠા પરેમચંદે અધર એવી કીપી બીધી કે મોથી મોહ છાતીથી છાતી મળી ગઈ અને આશક માનુક એક બીજામા ચુબન કરતા ચાલ્યા એવામા પરેમચંદે ખુબ બાઈશીકલ ચાવીને દોડાવી બધા લોકો ખુબ પાડવા લાગ્યા પકડો પકડો એ ચાલ્યા તે ચાલ્યા એવામા હજારો મીપા ઇઓ અને અખવારો પકડવા દોડ્યા પણ પરેમચંદનો પતો ના મળ્યો

અરે લાઇઓ, કયા પદમની સુંદર અને કયા બાઈસીકલ વાલો પરમચંદ છેલ્લ, એતો મનકુ સમજવા બનાવ્યા છે બેલ, કયા બોમ્બે પુના અને કયા સુરત બદર, કયા ગુજરાત અમદાવાદ અને કયા વડોદરા સેહેર આતો ટહાડા પોહોરના ઝપાટા, જાતોના સપાટા, જીલના તડાકા, મનના લડાકા છે. સહ સહિને મારગે પડો ધનધા રોજગારથી ધ્યાન ધારો, પરમેશ્વરને યાદ કરો એજ હનારો છેલ્લો છે કલામ ઈલાઈસાબના વાચો પરમે સૌ સલામ

સમાપ્ત.

જાહેર ખબર.

આપવામાં આવે છે જે ઘણી ઘણીયાણી નામનું હસાવતું પુસ્તક માસ એકમા બાહાર પડવાનું છે તો આપ સાહેબ ખરીદ કરશો તેવી મને આશા છે આ પુસ્તક હસાવામાં ગુજરાત કાઠી યાવાડમા પ્રતેહમંદ બહુ નીવડેલું છે. આ પુસ્તકમા જે હસવાની બાબત નાખી છે તેવું પુસ્તક તમારા વાચવામા તથા જોવામા પણ નહીં આવ્યું હશે કારણ જે ગમે તેવો માણસ ઉદાશીથી ગમખાર બન્યો હોય પણ આ પુસ્તકનું એક પાનું વાંચીને તેની ગમખારી બુલી જાય છે. આપ સાહેબો એમ સમજશો કે ચોપડીવાળા પેટને અરથે આવી ખોટી જાહેર ખબર લખી લોકોને ઠગે છે પણ તેમ નહીં આપ સાહેબો પરસા દીધા આગમ્ય નાંચીને લેશો હાલમાં ચોપડીઓ બહુ નીકળી છે તેમા ઉપરનું નામ બહુ મીઠું અને અદરથી પોલખપોલખ એટલે ખરીદનારના પછસા લુગ્ન લે છે. માટે સાહેબો કાંઈ આ પુસ્તક તેવું નથી આ પુસ્તક અમોએ વડોદરા માથી કોઈ વેચનાર પાસેથી લઈ વાંચી જોયું અને વાંચતા અમને બહુ સારૂ લાગવાથી અમે છપાવાને વીચાર ધીધો આ પુસ્તક મુજે એવા વીચાર કે ગુસામા હશે તો તે ભુલી જશો માટે આપ સાહેબોએ પેહેલા ચોપડીનું એક પાનું વાંચી જો તમોને એકજ પાનામા સ્પેશલ હસવું આવે તો ખરીદજો નીકર ચોપડી મૂકી ચાલો જન્મે વધારે લખતા આ પુસ્તક ભરાઈ જાય તેની કીમત એક આનો.

બુકસેલર ભાવનગરી મુલચંદ નાનચંદ

હેકાણું-બહારકોટ બંગડી બજાર

પાસેથી મળશે.

રતનશી ખીમજીના માળા ૧.

(૧૬)

દાંતનું મંજન.

દાંતનુ મંજનબહુ સારૂ ને સરાતુ જે તમારે ખરીદ
મરજી હોય તો અમારે નીચે શીરનામે લખી મોકલવું આ મં
ગમે તેવા દાંત દુખતા હોય કે કીડો કનડતો હોય તો આ મ
જે દીવસ લગાડવાથી પ્રાયદો થાય છે. આજ કાલ મોટા નાટા
વધદો દાંતનુ મંજન બનાવે છે આપણા વચ્ચેનું મંજન બહુસારૂ છે
જ્યારે કીંમત વાળું એટલે માણસને બહુ સારૂ લાગે કારણ જે તેની
પંજારે કાંમત એટલે સારૂ હશે ને સારૂ હોય ને કીંમત ઓછી હોય
તો અરે આમા તો કાંઈ નથી કારણ કે કીંમતથી હલકું છે માટે
નોજ ગમે માટે મેહુરબાની કરીને એકવાર વાપરી ખાતરી કરજો
મંજનની ડાખી કીંમત અઢી આના અમારું મંજન અમારામાનવંતા

બુકસેલર ભાવનગરી મુલચંદ નાનચંદ

રેકાણું-બાગેટ બંગડી બજાર

પાસેથી મળશે.

રતનશી ખીમજીના માળામાં.

